

คู่มือการปฏิบัติงาน
การศึกษาพิเศษและงานนิเทศการศึกษา

นางจุลพนม ธานี
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

1. ชื่องาน (กระบวนงานที่ 1)

งานการศึกษาพิเศษ (การจัดการเรียนรวม)

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2) เพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศ ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากการศึกษาพิเศษ

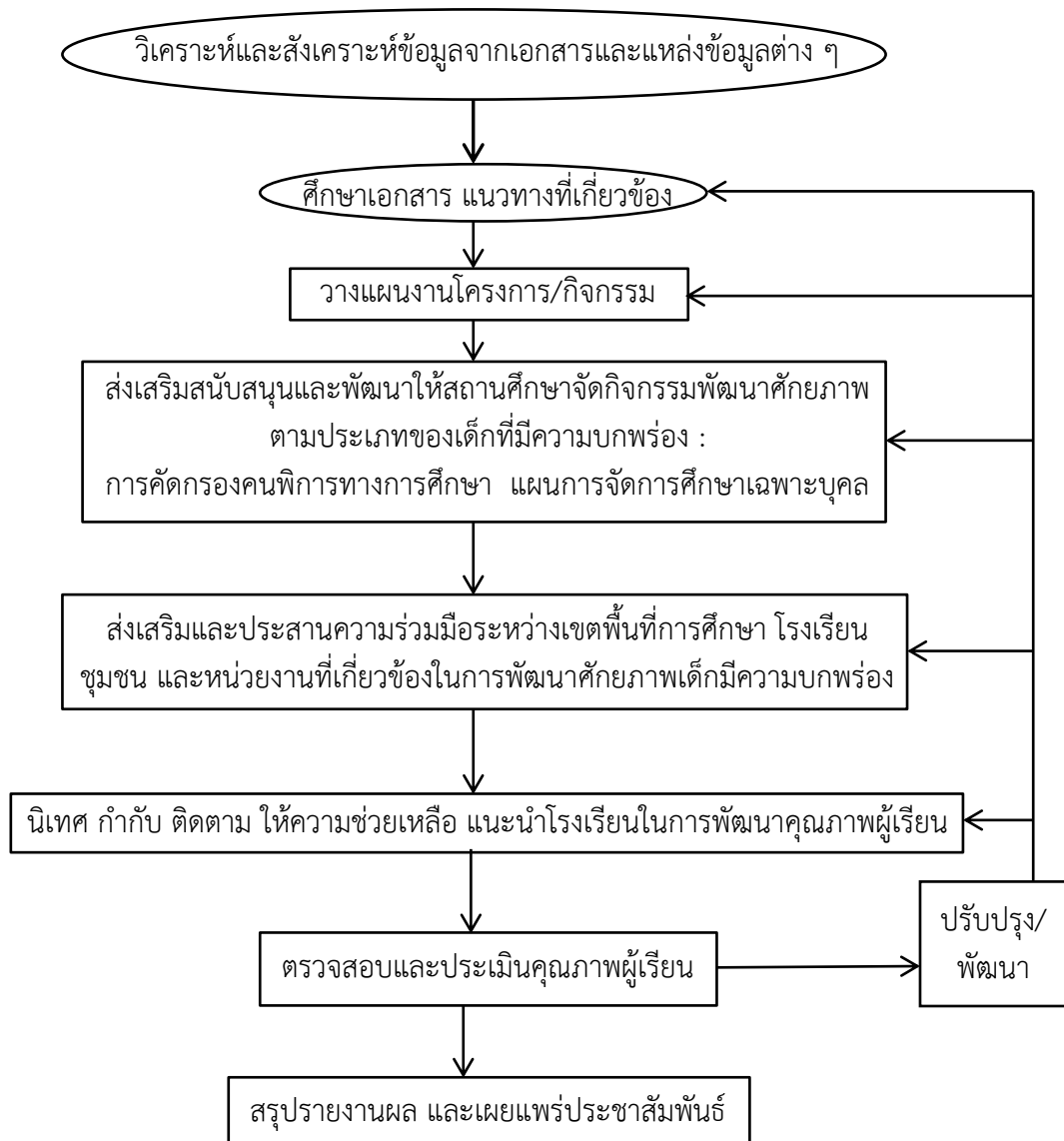
4. คำจำกัดความ

การศึกษาพิเศษ (Special Education) หมายถึง การจัดการศึกษาให้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ และเด็กที่มีความบกพร่อง ๙ ประเภท ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องด้านการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องด้านการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องด้านร่างกาย การเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องด้านการพูดและภาษา เด็กที่มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 1) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและแผนการจัดการศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ระบบโปรแกรมสารสนเทศ SET โรงเรียนเรียนรวม
- 2) ประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสม
- 3) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ให้สามารถบริหารจัดการและวางแผนจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 4) ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและชุมชน สม่่าเสมอ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 5) ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ เช่น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด และศูนย์สุขภาพจิตที่ 10
- 6) นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้สามารถคัดกรองและวินิจฉัยผู้เรียน สามารถปรับปรุง/พัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพตามความต้องการเฉพาะบุคคลตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพ
- 7) ตรวจสอบ ประเมินผล และสรุปรายงานผล

6. Flow Chart การปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษ

7. แบบฟอร์มที่ใช้

- 1) แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษา 8 ประเภท
- 2) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan : IEP)
- 3) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP)
- 4) แบบนิเทศโรงเรียนจัดการเรียนรวม

8. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553
- 2) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2556

- 3) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556
- 4) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2552
- 5) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ.2552
- 6) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552
- 7) นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการศึกษาคนพิการ

.....

1. ชื่องาน (กระบวนงานที่ 2)

งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2) เพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศ ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบนิเทศการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด

4. คำจำกัดความ

การส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรม รูปแบบ แนวทาง เทคนิค วิธีการในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบแนวทางในการดำเนินงาน การสร้าง การจัดหาเครื่องมือ นวัตกรรม เพื่อพัฒนาทักษะให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพ ผู้เรียนที่เป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ศักยภาพบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

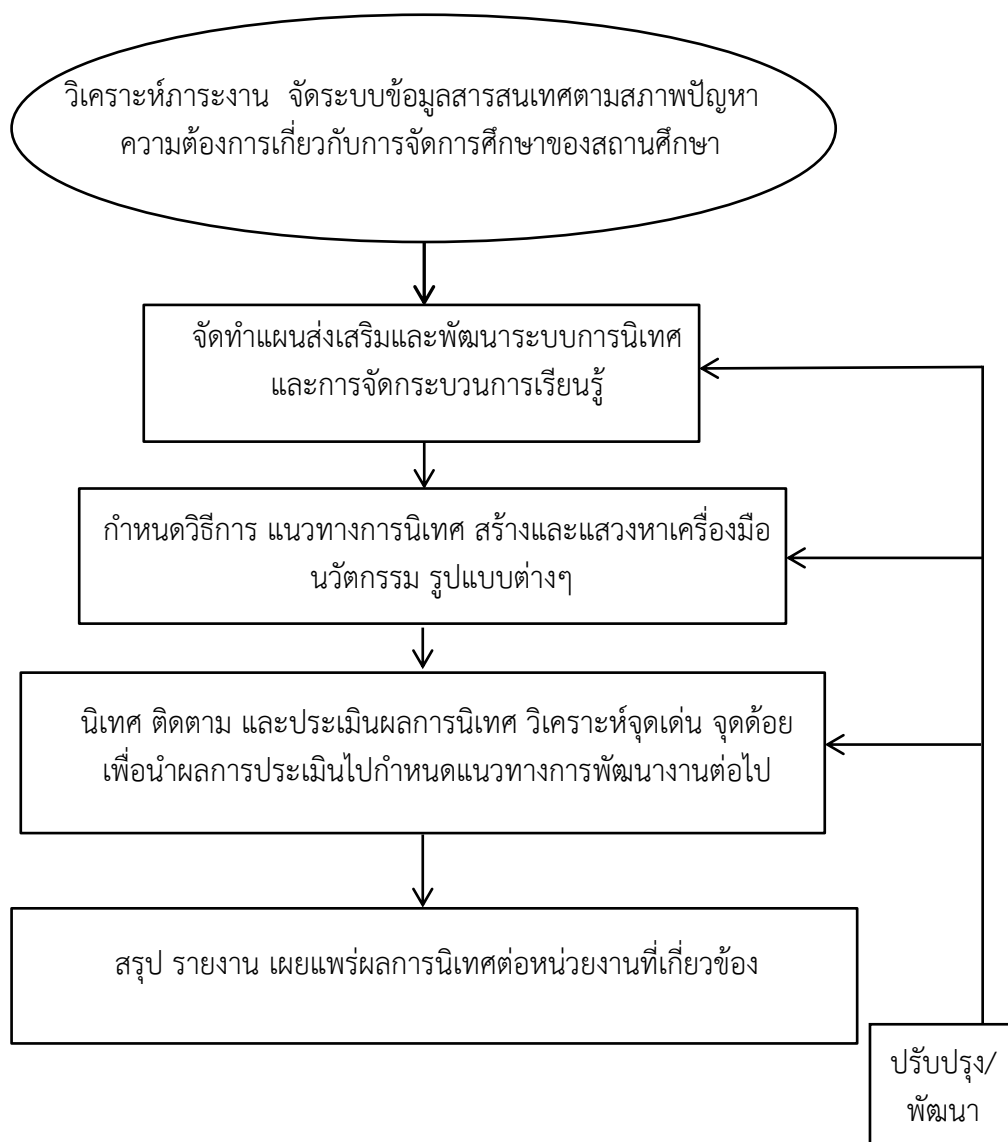
ระบบการนิเทศ หมายถึง นวัตกรรม รูปแบบ วิธีการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ส่งเสริม อบรม พัฒนา สร้างเสริมองค์ความรู้ให้แก่ผู้รับการนิเทศทั้งด้านการบริหารจัดการศึกษา การนิเทศการเรียนการสอนและการพัฒนากิจกรรมโครงการต่าง ๆ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ วิธีสอน กิจกรรมที่ครูผู้สอนจัดให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียน สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ ทักษะ สามารถนำไปปฏิบัติหรือใช้ประโยชน์ได้

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 1) วิเคราะห์ภาระงาน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศตามสภาพปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 3) กำหนดวิธีการ แนวทางการนิเทศ สร้างและแสวงหาเครื่องมือ นวัตกรรม รูปแบบต่างๆ เพื่อดำเนินการนิเทศการศึกษา พัฒนาระบบการนิเทศ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 4) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนิเทศ วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่อไป
- 5) สรุป รายงาน เผยแพร่ผลการนิเทศต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

- 1) แบบนิเทศ ติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1) แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สู่การนิเทศ
ภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน